

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo
obraný
České republiky

Začínáme s prošetřováním podezření z protiprávního jednání

Základní otázky prošetřování oznámení
o podezření ze spáchání protiprávního
jednání podle zákona o státní službě

Upozornění

- Tato prezentace nebyla zpracována jako odborný a vyčerpávající podklad pro prošetřovatele podle nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu a obsahuje některá zjednodušení.
- Cílem prezentace je poskytnout základní informace pro začínající prošetřovatele - zejména „neprávníky“, upozornit na některá úskalí, která s prošetřováním souvisí a „motivovat“ je k nezbytnému vzdělávání pro řádný výkon jejich činnosti.

Osnova

- Cíl
- Základní právní úprava
- Doporučené postupy po přijetí oznámení
 - vyhodnocení obsahu oznámení
 - postoupení věcně příslušnému orgánu atd.
- Protiprávní jednání
- Zásada ne bis in idem
- Praktický příklad

Právní úprava

- [§ 205 zákona o státní službě](#) (Dále jen „ZoSS“)
- [Nařízení vlády č. 145/2015 Sb.](#), o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu
- [Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád](#)
- [Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád](#)
- a řada dalších (přestupkový zákon, právní předpisy upravující správní delikty, např. [o ochraně utajovaných informací](#), [o ochraně osobních údajů](#) atd.)

Jak vyhodnotit oznámení?

Oznámil státní
zaměstnanec?

Směřuje oznámení
vůči spec. subjektu?

Jedná se
o protiprávní
jednání?

Lze utajit totožnost
oznamovatele?

NE = „standardní postup“

NE → prošetřovatel se
podáním nezabývá

NE → nutno
oznamovatele
informovat! (Další
postup?)

Podrobněji bude problematika
vyhodnocení oznámení
prezentována zástupkyní MVČR

Došlo k protiprávnímu
jednání při výkonu služby
... nebo v souvislosti s ní?

NE = „standardní postup“

Jsem kompetentní
k prošetření? (tr. čin,
jiný správní delikt)

NE = oznámení přísl.
orgánům

Nejedná se
současně o porušení
služební kázně?

ANO = návrh na
„podnět k zahájení
kárného řízení“

Protiprávní jednání

Protiprávní jednání		Právní odpovědnost
Právní odpovědnost	→	Za porušení povinnosti - sankce
Hlavní funkce právní odpovědnosti		
Reparační (majetkoprávní)	→	Uvedení v předešlý stav nebo odškodnění
Satisfakční (zadostiučinění)	→	Omluva, finanční náhrada
Represivní	→	Újma (sekundární) tomu, kdo porušil právní povinnost (trest)

Kategorizace právní odpovědnosti podle oblastí

Oblast:	Druh:	Právní vztah:
Soukromoprávní		<ul style="list-style-type: none">• mezi poškozeným a povinným
Veřejnoprávní	Trestní	<ul style="list-style-type: none">• zpravidla mezi státem a delikventem• může být „interní“ (např. Česká lékařská komora)
	Správní	
	Disciplinární	

POZOR - „Právě naopak. Se zřetelem k zásadám, vyjádřeným v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992, které vyjadřují principy práva na spravedlivý proces, **musí řízení o přestupku, stejně tak o jiném správním deliktu, podléhat stejnému režimu jako řízení o trestných činech.**“ (z rozsudku Nejvyššího správního soudu 4 As 10/2006-57) [Aktuality NSS](#)

Právní delikt (veřejné právo)

- Protiprávní jednání může spočívat v
 - porušení právní povinnosti
 - nesplnění právní povinnosti } = právní **delikt**
- Základní (relevantní) právní delikty
 - trestné činy
 - správní delikty

Oznámení o trestném činu I

- Právní úprava
 - zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník („Tz“)
 - zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Trestný čin (§ 13 Tz)
 - je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně
 - k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti
- Trestné činy se dělí na (§ 14 Tz)
 - přečiny = všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.
 - zločiny = všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Oznámení o trestném činu II

- Nařízení vlády č. 145/2015 Sb., § 7 odst. 2 věta první
 - **pokud prošetřovatel zjistí, že** oznámeným protiprávním jednáním **mohlo dojít ke spáchání trestného činu**, neprodleně **postoupí oznámení orgánu činnému v trestním řízení**
- Co když oznamovatelem není státní zaměstnanec?
 - Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, § 8 věta druhá
 - **státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat** státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin
 - Zákon č. 40/2009 Sb., § 368 (neoznámení trestného činu)
 - **kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal (vyjmenovaný) trestný čin** ... (např. též přijetí úplatku nebo podplácení) ... **a takový trestný čin neoznámí** bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu nebo místo toho, jde-li o vojáka, nadřízenému, **bude potrestán** odnětím svobody až na tři léta; stanoví-li tento zákon na některý z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším

Typické trestné činy ve veřejné správě

- § 329 Tz - Zneužití pravomoci úřední osoby
 - výkon pravomoci odporuje právnímu předpisu, překročí pravomoc, nesplní povinnost
- § 330 Tz - Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti
 - při výkonu pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu
- § 331 Tz - přijetí úplatku
 - kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek
- § 220 Tz - porušení povinnosti při správě cizího majetku
 - kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu
- § 221 Tz - porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti
 - z hrubé nedbalosti poruší podle zákona uloženou nebo smluvně převzatou důležitou povinnost při opatrování nebo správě cizího majetku, a tím způsobí škodu

Příprava, pokus (trestného činu)

- Příprava (§ 20 odst. 1 Tz)
 - jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu (§ 14 odst. 3), zejména v jeho organizování, opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, sročení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu, je přípravou jen tehdy, jestliže to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví
- Pokus (§ 21 odst. 1 Tz)
 - jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, je pokusem trestného činu, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo
- Pachatel (§ 22 odst. 1 Tz)
 - pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho **pokusů či příprav**, je-li trestná.

Trestní řízení, trestní stíhání

- HLAVA DEVÁTÁ trestního řádu
 - **Postup před zahájením trestního stíhání** (§ 158 až 158f)
 - „Policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele;...
 - Oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, je povinen přijímat státní zástupce a policejní orgán. Přitom je povinen oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje...”
- HLAVA DESÁTÁ trestního řádu
 - **Zahájení trestního stíhání**, další postup ... (§ 160 a násl. trestního řádu)
 - „Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného ...”

Souvislost s § 48 ZoSS - Zproštění výkonu služby na základě usnesení o zahájení trestního stíhání nebo z důvodu vazby - „pouhé“ oznámení o podezření ze spáchání trestného činu konkrétní osobou není důvodem pro zproštění výkonu služby!

Orgány činné v trestním řízení

§ 12 odst. 1 a 2 trestního řádu

- soud
- státní zástupce
- policejní orgán
 - útvary Policie ČR (+ orgány se speciální osobní nebo věcnou působností: Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vězeňské služby, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie, pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství)

Správní delikty

- Druhy správních deliktů
 - přestupky
 - tzv. jiné správní delikty
 - fyzických osob
 - právnických a podnikajících fyzických osob
 - veřejné disciplinární delikty
 - pořádkové delikty
- Prošetřovatel není oprávněn o správních deliktech vést řízení; pokud zjistí, že oznámeným protiprávním jednáním mohlo dojít ke spáchání správního deliktu, neprodleně postoupí oznámení správnímu orgánu příslušnému k jeho projednání (§ 7 odst. 2 věta druhá nařízení vlády č. 145/2015 Sb.)

Přestupky I

- V současné době - pachatel - pouze fyzická osoba
- Vždy se vyžaduje zavinění (viz dále)
- Skutkové podstaty přestupků jsou obsaženy v řadě zákonů
- Některé (tzv. zbytkové) skutkové podstaty jsou uvedeny v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 200/1990 Sb. dále upravuje (částečně) řízení o přestupcích, správní řád se použije subsidiárně
- „Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin“ (§ 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb.)

Přestupky II

- Co když oznamovatelem není státní zaměstnanec?
 - „Orgány Policie České republiky, Vojenské policie (dále jen „orgán policie“), **státní orgány** a orgány obce **oznamují příslušným správním orgánům přestupky**, o nichž se dozví, nejsou-li samy příslušny k jejich projednávání. V oznámení uvedou zejména, který přestupek je ve skutku spatřován, důkazní prostředky, které jsou jim známy a které prokazují, že jde o přestupek a že byl spáchán určitou osobou, je-li známa“ (§ 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích)
- Kdo je příslušným orgánem k projednání přestupku?
 - „Obce projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou jim svěřeny, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti majetku, jakož i přestupky proti občanskému soužití...“ (§ 53 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích)
 - „Obecní úřady obcí s rozšířenou působností projednávají přestupky ve věcech, které spravují, a ostatní přestupky, **pokud k jejich projednání nejsou příslušné jiné správní orgány**“ (§ 53 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích)

Přestupky III

- Správní orgány příslušné k řízení o přestupcích - příklady
 - Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů
 - Přestupky podle § 23 odst. 1 projednává v přenesené působnosti obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jejímž územním obvodu má veřejný funkcionář trvalý pobyt. Přestupky podle § 23 odst. 2 projednává Úřad pro ochranu osobních údajů (§ 25 odst. 2)
 - Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
 - „Úřad projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty podle tohoto zákona“ (§ 29 odst. 1 písm. f)
 - Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
 - „Správní delikty podle tohoto zákona projednává Úřad“ (§ 156 odst. 6)

Jiné správní delikty

- Zpravidla se jedná o protiprávní jednání právnických nebo podnikajících fyzických osob
 - výjimka např. § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích
 - „Právnická nebo **fyzická osoba** se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem“
 - zavinění se prokazuje pouze tehdy, je-li pojmovým znakem správního deliktu (zpravidla formulováno jako: „delikvent“ *nevyvinul veškeré úsilí, které lze vyžadovat, aby zabránil porušení právní povinnosti*)
 - orgán příslušný k projednání jiného správního deliktu vždy stanoví zákon
- Vzhledem k podstatě „oznámení“ není nutno jiným správním deliktům věnovat větší pozornost

Veřejné disciplinární delikty I

- Jsou mj. charakteristické pro služební poměry
- Protiprávní jednání spočívá v porušení služební kázně
 - „Služební kázní se rozumí řádné plnění povinností státního zaměstnance vyplývajících mu z právních předpisů, které se vztahují ke službě v jím vykonávaném oboru služby, ze služebních předpisů a z příkazů“ (§ 87 ZoSS)
 - „Kázeňským přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, nejde-li o jiný správní delikt nebo není-li trestné podle trestního zákona. Jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise“ (§ 51 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání)
 - „Služební kázeň spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů“ (§ 46 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů)

Veřejné disciplinární delikty II

- Veřejné disciplinární delikty osob ve služebním poměru projednávají služební orgány (u vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů) nebo speciální orgány (kárné komise u státních zaměstnanců)
- Řízení o disciplinárním deliktu je vždy dvoustupňové a poté je přezkoumatelné správními soudy
- Za bagatelní veřejný disciplinární delikt nemusí být uložena sankce (viz např. § 88 odst. 3 ZoSS: „Drobné nedostatky ve službě **může představený nebo služební orgán** vyřídit tak, že je státnímu zaměstnanci ústně nebo písemně vytkne. Písemná výtka se založí do osobního spisu státního zaměstnance na dobu 1 roku; po uplynutí této doby se z osobního spisu státního zaměstnance vyřadí“)

Zavinění

- Trestný čin, přešupek nebo správni disciplinárni delikt lze spáchat pouze zaviněným jednáním
- Zaviněním se rozumí vnitřní (psychický) stav osoby ke skutečnostem zakládajícím protiprávní jednání
- Zavinění se člení na (např. § 4 zákona 200/1990 Sb., o přestupcích)
 - **úmyslné**
Přešupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel
 - a) **chtěl** svým jednáním **porušit** nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo
 - b) **věděl**, že svým jednáním **může ohrozit zájem chráněný zákonem**, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, **byl s tím srozuměn**.
 - **z nedbalosti**
Přešupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel
 - a) **věděl**, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, **ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí** nebo
 - b) **nevěděl**, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, **ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl**.
 - **Jednáním se rozumí i opomenutí** takového **konání**, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen.

Kárné provinění

- § 88 odst. 1 ZoSS
 - „**Zaviněné** porušení služební kázně je kárným proviněním“
 - „Služební kázní se rozumí řádné plnění povinností státního zaměstnance vyplývajících mu z právních předpisů, které se vztahují ke službě v jím vykonávaném oboru služby, ze služebních předpisů a z příkazů“ (§ 87 ZoSS)
 - „Služební předpis je pro státního zaměstnance závazný; služební předpis je závazný i pro zaměstnance v pracovním poměru vykonávajícího činnosti podle § 5 a pro osobu ve služebním poměru podle jiného zákona zařazenou k výkonu služby ve služebním úřadu. **Služební úřad je povinen zajistit, aby tyto osoby byly se služebními předpisy řádně seznámeny a měly k nim zajištěn přístup**“ (§ 11 odst. 3 ZoSS)

Ne bis in idem ve služebním poměru I

- **Ne bis in idem** = princip „ne dvakrát o tomtéž“, to znamená, že nelze rozhodovat dvakrát o téže věci
- Nejvyšší soud, 3 Tdo 309/2014

„Zásada ne bis in idem a povaha sankce uložené za disciplinární delikt

V rámci posouzení otázky, zda v trestním řízení nedošlo k porušení zásady ne bis in idem, je třeba zkoumat též otázku trestní povahy uložené sankce ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Jestliže je totiž uložena sankce právním následkem za porušení pravidel, které konkrétní osobě ukládá norma správního práva, není následné trestní stíhání obviněného nepřipustné podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu, byť by šlo o totožný skutek, o kterém se vede trestní řízení. Existence disciplinární sankce tak není důvodem pro závěr o překážce věci rozsouzené“

Ne bis in idem ve služebním poměru II

- o porušení zásady ne bis in idem nejde, pokud **jeden čin naplňuje odlišné skutkové podstaty více deliktů**

Příklad: Státní zaměstnanec X.Y. je policejním orgánem vyzván k podání vysvětlení ve věci trestního řízení týkajícího se mj. jeho kolegy, se kterým jsou kamarádi. Státní zaměstnanec X. Y. se snažil svého kamaráda „krýt“, a při vysvětlení podal značně nepravdivé informace.

Státní zaměstnanec X. Y. **se dopustil**

1. **Přestupku křivého vysvětlení**, kterého se dopustí ten, kdo jako osoba podávající vysvětlení o trestném činu spáchaném jiným před orgánem činným v trestním řízení úmyslně uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí. Za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 50.000,- Kč. (§ 47 zákona o přestupcích)
2. A současně se nezdržel jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, čímž porušil § 77 odst. 1 písm. i) ZoSS a dopustil se tak **kárného provinění** (povinnost podle uvedeného ustanovení je státní zaměstnanec povinen dodržovat i když nevykonává službu /§ 77 odst. 2 ZoSS)

Nutná obrana

1. Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.
2. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. (§ 29 Tz)

Příklad: Pracovníci (státní zaměstnankyně) „na přepážce“ napadl klient, uchopil ji za levou ruku a snažil se ji vytáhnout ven. Přitom křičel, že ji „rozbije hubu“. Pracovnice se bránila a bodla „klienta“ nožíkem na otevírání obálek do ruky, čímž mu způsobila drobnou ránu nevyžadující ani lékařské ošetření.

Otázka 1. Naplnila pracovnice svým jednáním skutkovou podstatu kárného provinění - zachovávat pravidla slušnosti...? /§ 77 odst. 1 písm. n) ZoSS/

Otázka 2. Lze institut nutné obrany uplatňovat v rámci kárné odpovědnosti, když není uveden v ZoSS?

Krajní nouze

1. Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.
2. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet. (§ 28 Tz)

Příklad: Státní zaměstnanec byl při cestě do služby svědkem dopravní nehody, zraněným účastníkům poskytoval první pomoc do příjezdu záchranné služby. Proto nenastoupil do služby včas a zmeškal důležité jednání.

Otázka: Naplnil státní zaměstnanec svým jednáním skutkovou podstatu kárného provinění - plně využívat služební dobu k výkonu služby? /§ 77 odst. 1 písm. o) ZoSS/

Základní meze prošetřování I

- Prošetřování je nutno považovat za výkon státní moci
 - Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (čl. 2 odst. 3 LISTINY)
- Prošetřovatel nemá žádné zvláštní pravomoci (jako např. orgány činné v trestním řízení)
- Prošetřovatel nesmí vykonávat svou činnost způsobem, který právní řád nepřipouští, nebo přímo zakazuje, např.
 - seznamovat se s utajovanými informacemi, pokud není držitelem „Osvědčení“ příslušného stupně
 - porušovat listovní tajemství

– nezaměřovat s kontrolou zákazu používání pracovních prostředků pro osobní potřebu

Judikát Nejvyššího soudu ČR - potvrzení okamžitého zrušení pracovního poměru „za brouzdání po internetu“ - 21 Cdo 1771/2011

Z rozsudku: „V projednávané věci se přitom jednalo o kontrolu dodržování zákazu uvedeného v ustanovení [§ 316 odst. 1 zák. práce](#), jejíž výkon zákon zaměstnavateli umožňuje, a nikoli o sledování soukromí (soukromých aktivit) zaměstnance; míra zásahu do soukromí žalobce (pokud vůbec nějaká) byla zcela zanedbatelná“

Základní meze prošetřování II

- Oprávnění prošetřovatele jsou
 - daná správním řádem
 - nebo odvozena od oprávnění „zaměstnavatele“, přičemž pro prošetřovatele platí veškeré povinnosti spojené s oprávněním zaměstnavatele
 - např. ochrana osobních údajů
- Zvláštní povinnosti prošetřovatele
 - **viz nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu**
 - přijímat oznámení
 - prošetřovat oznámení
 - utajit totožnost oznamovatele
 - postupovat podle podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu příslušným orgánům
 - dodržovat lhůty stanovené pro prošetřování
 - vyhotovit písemnou zprávu včetně případného návrhu na opatření...

Příklad

Státní zaměstnanec ve večerních hodinách na chodbě panelového domu napadl svého představeného (který je jeho sousedem). Nejdříve mu hrubě nadával za to, že na něj zpracoval negativní služební hodnocení, a proto mu byl snížen osobní příplatek. Když na místo přišli další dva obyvatelé domu, kteří se jej snažili uklidnit, vulgárně jim nadával, urážel je a vyhrožoval násilím. Poté, se slovy „to máš za to“ udeřil představeného dlaní do obličeje a když uviděl, že mu teče krev, vytáhl ze zadní kapsy lovecký nůž, pronesl „ještě si to s tebou vyřídím mezi čtyřma očima“ a odešel do svého bytu. Představený jednání podřízeného oznámil a přiložil lékařskou zprávu, ze které vyplynulo, že utrpěl zhmoždění s doporučením týden nesportovat, nevykonávat těžkou práci, ledovat. Zranění si nevyžádalo pracovní neschopnost.

Čeho se podřízený státní zaměstnanec mohl svým jednáním dopustit?

Kárného provinění?

Přestupku?

Trestného činu?

Děkuji za pozornost

JUDr. Zdeněk Ďuríček, MPA, Ministerstvo obrany, prosinec 2015

Vláda stanoví nařízením

d) pravidla pro **ochranu** státních **zaměstnanců**, kteří **učinili oznámení** o podezření ze spáchání **protiprávního jednání představeným** nebo **jiným státním zaměstnancem, jiným zaměstnancem nebo osobou ve služebním poměru** podle jiného právního předpisu, **a stanoví vhodná opatření k ochraně těchto oznamovatelů; zejména** vymezí podmínky pro poskytnutí práva oznamovatele na **utajení totožnosti**, pro **organizační zajištění oznamování** protiprávního jednání státním zaměstnancem i anonymním způsobem, **pro informování o průběhu a výsledcích šetření** oznámení oznamovatele **a lhůt** k prošetření.

Použití správního řádu

- „I když to správní řád výslovně neuvádí, je nutno dovodit další oblast záležitostí, resp. vztahů, na něž se správní řád nevztahuje.
- Z ustanovení odstavce prvního (§ 1), tedy z pozitivního vymezení působnosti správního řádu je zřejmé, že zákon se nevztahuje na vztahy, jež nespadají pod uvedenou definici, neboť při nich nejde o výkon působnosti v oblasti veřejné správy vůči spravovaným - adresátům - dotčeným osobám, tedy výkon správy **navenek** ale o vztahy podřízenosti v rámci výkonu veřejné správy... Při použití správního řádu musí být totiž splněna podmínka, že jde o **postupy při výkonu veřejné správy** tedy realizované navenek...”

(Kadečka, S. a kol.: Správní řád. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 29 - 30.)

ALE (Z JUDIKATURY) - NENÍ-LI JINÝ PROCESNÍ PŘEDPIS, MUSÍ SE POSTUPOVAT PODLE SPRÁVNÍHO ŘÁDU

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

§ 8

(1) Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. **Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.**

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací
SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 148

(1) **Fyzická osoba se dopustí přestupku** tím, že

- a) jako účastník bezpečnostního řízení neoznámí změnu údaje uvedeného v žádosti fyzické osoby podle § 103 odst. 2 nebo údaje uvedeného v žádosti o doklad podle § 103 odst. 2,
- b) neodevzdá nalezenou písemnost podle § 65 odst. 1 nebo nalezený doklad podle § 87 odst. 2,
- c) poruší povinnost zachovávat mlčenlivost o utajované informaci, ...

§ 153

(1) **Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba**, které mají přístup k utajované informaci, nebo orgán státu **se dopustí správního deliktu** tím, že

- a) nezajistí podle § 28 odst. 2 nebo 4 ostrahu u objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast kategorie Vyhrazené, ...
- d) nezřídí a neobsadí funkci bezpečnostního ředitele podle § 71 odst. 1,
- e) neoznámí podle § 71 odst. 2 jmenování bezpečnostního ředitele, ...

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 44

(1) **Fyzická osoba**, která

- a) je ke správci nebo zpracovateli v pracovním nebo jiném obdobném poměru,
 - b) vykonává pro správce nebo zpracovatele činnosti na základě dohody, nebo
 - c) v rámci plnění zvláštním zákonem uložených oprávnění a povinností přichází u správce nebo zpracovatele do styku s osobními údaji,
- se dopustí přestupku** tím, že poruší povinnost mlčenlivosti (§ 15).

§ 45

(1) **Právnícká osoba nebo fyzická osoba podnikající** podle zvláštních předpisů **se** jako správce nebo zpracovatel **dopustí správního deliktu** tím, že při zpracování osobních údajů

- a) nestanoví účel, prostředky nebo způsob zpracování [§ 5 odst. 1 písm. a) a b)], nebo stanoveným účelem zpracování poruší povinnost nebo překročí oprávnění vyplývající ze zvláštního zákona,
- b) zpracovává nepřesné osobní údaje [§ 5 odst. 1 písm. c)], ...

Pravidla etiky státního zaměstnance

- Státní zaměstnanec je povinen dodržovat pravidla etiky státního zaměstnance vydaná služebním předpisem (§ 77 odst. 1 písm. t/ ZoSS)
- např. „Státní zaměstnanec **vystupuje kultivovaně, vyjadřuje se spisovně a dbá na odpovídající verbální i neverbální komunikaci**. Státní zaměstnanec se v soukromém životě vyhýbá činností a jednáním, která se neslučují s řádným výkonem služby, nebo jej omezují. **Dále se vyhýbá činností a jednáním, které by mohly snížit důvěru veřejnosti ve státní správu.**“

Nařízení vlády č.145/2015 Sb.

§ 1 Ochrana oznamovatele

Státní zaměstnanec, který oznámí podezření ze spáchání **protiprávního jednání představeným, státním zaměstnancem, jiným zaměstnancem nebo osobou ve služebním poměru** podle jiného právního předpisu **při výkonu státní služby, práce nebo veřejné funkce** nebo v souvislosti s ním podle tohoto nařízení nebo postupem podle jiného právního předpisu, (dále jen „oznamovatel“), a to i anonymně, nesmí být v souvislosti s tímto jednáním postížen, znevýhodněn nebo vystaven nátlaku.

§ 4 Utajení totožnosti oznamovatele

Prošetřovatel utají totožnost oznamovatele, který o to v oznámení požádá. Prošetřovatel postupuje při prošetření tak, aby nedošlo k prozrazení totožnosti takového oznamovatele.

Střet zájmů - přestupky

§ 23 odst. 1

Přestupku se dopustí veřejný funkcionář, který

- a) nepodal oznámení o osobním zájmu podle § 8,
- b) nedodržel lhůtu k podání prohlášení podle § 9 až 12 a nepodal jej ani v dodatečné lhůtě,
- c) uvedl zjevně nepřesné, neúplné nebo nepravdivé údaje v prohlášení podle § 9 až 11 a § 12 odst. 2,
- d) vykonával funkci nebo činnost, kterou tento zákon stanoví jako neslučitelnou s výkonem funkce veřejného funkcionáře

§ 23 odst. 2

Přestupku se dopustí fyzická osoba, která

používá nebo dále zpracovává údaje vedené v registru k jinému účelu než ke zjištění případného střetu zájmů při výkonu funkce veřejného funkcionáře podle § 13 odst. 7, poruší povinnost mlčenlivosti podle § 14 odst. 3 o skutečnostech, o nichž se dozvěděla z údajů evidovaných v registru, nebo o osobách, které evidenčnímu orgánu sdělily skutečnosti nasvědčující nepravdivosti nebo neúplnosti údajů uvedených v oznámeních evidovaných v registru, neoprávněně sdělí třetí osobě uživatelské jméno a přístupové heslo k nahlížení do registru v elektronické podobě podle § 13 odst. 4.

§ 316 odst 1. zákoníku práce

Zaměstnanci nesmějí bez souhlasu zaměstnavatele užívat pro svou osobní potřebu výrobní a pracovní prostředky zaměstnavatele včetně výpočetní techniky ani jeho telekomunikační zařízení. Dodržování zákazu podle věty první je zaměstnavatel oprávněn přiměřeným způsobem kontrolovat.

Kárné provinění - příklad

- Ano, státní zaměstnanec se mohl dopustit kárného provinění, neboť
 - podle § 77 odst. 1 písm. t) ZoSS je státní zaměstnanec povinen dodržovat pravidla etiky státního zaměstnance vydaná služebním předpisem
 - čl. 8 odst. 3 návrhu služebního předpisu: „Státní zaměstnanec se v soukromém životě vyhýbá činnostem a jednáním, která se neslučují s řádným výkonem služby, nebo jej omezují. **Dále se vyhýbá činnostem a jednáním, které by mohly snížit důvěru veřejnosti ve státní správu**
 - podle § 77 odst. 1 písm. n) ZoSS je státní zaměstnanec povinen zachovávat pravidla slušnosti vůči představeným, ostatním státním zaměstnancům a zaměstnancům ve správním úřadu a při úředním jednání (byť podle odst. 2 § 77 ZoSS se nejedná o povinnost, kterou musí dodržovat i když nevykonává službu, napadl představeného v souvislosti s jeho výkonem služby)

Přestupek - příklad

- Ano, státní zaměstnanec se mohl dopustit přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c)
 - „Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním”.

Trestný čin - příklad

- Ano, státní zaměstnanec se mohl dopustit trestného činu podle § 326 Tz
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu
 - (1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením značné škody
 - a) v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo
 - b) pro výkon pravomoci úřední osoby,
bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.
 - (2) Odnětím svobody až na pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní.

Kategorizace právní odpovědnosti podle oblastí

Oblast:	Druh:	Právní vztah:
Soukromoprávní		<ul style="list-style-type: none">• mezi poškozeným a povinným
Veřejnoprávní	Trestní	<ul style="list-style-type: none">• zpravidla mezi státem a delikventem• může být „interní“ (např. Česká lékařská komora)
	Správní	
	Disciplinární	

POZOR - „Právě naopak. Se zřetelem k zásadám, vyjádřeným v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992, které vyjadřují principy práva na spravedlivý proces, **musí řízení o přestupku, stejně tak o jiném správním deliktu, podléhat stejnému režimu jako řízení o trestných činech.**“ (z rozsudku Nejvyššího správního soudu 4 As 10/2006-57)

Tisková zpráva 24. 11. 2015

Nejvyšší správní soud rozhodl o povaze daňového penále

Průlomové usnesení v otázce povahy daňového penále vydal rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. Sedmičlenný senát se jednomyslně shodl, že **penále podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (ve znění účinném od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2010) a § 251 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, má povahu trestu; je na ně třeba aplikovat čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 a 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.**

6 As 114/2014 - 55 **U S N E S E N Í** ze dne 30. 9. 2015

Záznam stanoveného počtu bodů v registru řidičů podle § 123b odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), je „trestem“ ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a čl. 7 odst. 1 věty druhé Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

